

บทที่ 5

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาผลของการสอนแบบบูรณาการด้วยการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน สื่อประสม และนวัตกรรมคุณลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ศาสนาประวัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สำหรับบทเรียนนี้เป็นการสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะซึ่งครอบคลุมถึงสาระสำคัญคือ วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย แบบแผนการวิจัย เครื่องมือการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการดำเนินการทดลอง การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ซึ่งผู้วิจัยจะเสนอเป็นลำดับดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ศาสนาประวัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการเรียนแบบปกติ กับ หลังการเรียนโดยใช้การสอนแบบบูรณาการด้วยการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน สื่อประสม และนวัตกรรมคุณลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคม
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะด้านทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อน-หลัง การสอนแบบบูรณาการด้วยการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน สื่อประสม และนวัตกรรมคุณลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคมในด้านความเสียสละ ความเมตตากรุณา และความมีมนุษยสัมพันธ์
3. เพื่อศึกษาความคงทนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ศาสนาประวัติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ศาสนาประวัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการเรียน โดยใช้การสอนแบบบูรณาการด้วยการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน สื่อประสม และนวัตกรรมคุณลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคมสูงกว่าหลังการเรียนด้วยการสอนแบบปกติ
2. ระดับคุณลักษณะด้านทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการสอนแบบบูรณาการด้วยการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน สื่อประสม และนวัตกรรมคุณลักษณะศึกษาด้าน

ทักษะทางสังคมในด้านความเสถียร ความเมตตา กรุณา และความมีมนุษยสัมพันธ์สูงกว่าก่อนการ
สอน

3. ความคงทนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ศาสนาประวัติของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการเรียนโดยใช้การสอนแบบบูรณาการด้วยการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน
สี่ประสม และนวัตกรรมคุณลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคม คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนทดสอบครั้งที่
ที่ 1 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนทดสอบครั้งที่ 2 ห่างกัน 6 สัปดาห์ ไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 ของโรงเรียนเอกชน
สามัญควบคุมศาสนา ในเขตอำเภอยะหริ่ง สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่เรียน
วิชาศาสนาประวัติ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 578 คน

กลุ่มตัวอย่าง

เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ของ
โรงเรียนอัล-กุรอานและภาษากาลามุลลอฮ์ ตำบลยามู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี สังกัดสำนักงาน
การศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำนวน 60 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม
(Cluster Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลากแล้วมาจัดกลุ่มที่จะใช้ในการทดลองงานวิจัยดังนี้

กลุ่มทดลอง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา
2557 ของโรงเรียนอัล-กุรอานและภาษากาลามุลลอฮ์ ตำบลยามู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี
จำนวน 30 คน เพื่อหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ศาสนาประวัติของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการเรียนแบบบูรณาการด้วยการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน สี่ประสม และ
นวัตกรรมคุณลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคมทดสอบครั้งที่ 1 หาระดับคุณลักษณะด้านทักษะทาง
สังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อน - หลังการสอนแบบบูรณาการด้วยการสอนแบบ
ห้องเรียนกลับด้าน สี่ประสม และนวัตกรรมคุณลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคมและหาความ
คงทนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ศาสนาประวัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
หลังการเรียน ทดสอบครั้งที่ 2

กลุ่มควบคุม คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปี
การศึกษา 2557 ของโรงเรียนอัล-กุรอานและภาษากาลามุลลอฮ์ ตำบลยามู อำเภอยะหริ่ง จังหวัด

ปัตตานี จำนวน 30 คน เพื่อหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ศาสนาประวัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการเรียนด้วยการสอนแบบปกติ

แบบแผนของการวิจัย

การวิจัยที่ผู้วิจัยใช้ในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งดัดแปลงมาจาก Randomized Control Group Pretest - Posttest Design (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2538: 253)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ เครื่องมือที่ใช้สำหรับการจัดการเรียนรู้และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้สำหรับการจัดการเรียนรู้

1. แผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ศาสนาประวัติ เรื่อง ชีวิตประวัติของท่านศาสดามุฮัมมัด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบบบูรณาการด้วยการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน สื่อประสม และนวัตกรรมคุณลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคมในด้านความเสียสละ ความเมตตากรุณา และความมีมนุษยสัมพันธ์

2. แผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ศาสนาประวัติ เรื่อง ชีวิตประวัติของท่านศาสดามุฮัมมัด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบบปกติ

3. สื่อประสม แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทสื่อกราฟิก เช่นบัตรคำ แถบประโยค แผนภาพ รูปภาพ หนังสือ เป็นต้น และประเภทสื่อวีดิทัศน์ เช่น ภาพยนตร์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบวัดคุณลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคม ในด้านความเสียสละ ความเมตตากรุณา และความมีมนุษยสัมพันธ์

2. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ศาสนาประวัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

วิธีดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง มีขั้นตอนดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อประสานงานไปยังผู้อำนวยการและหัวหน้าศูนย์พัฒนาหลักสูตรและการสอน (ฝ่ายวิชาการ) ของโรงเรียนอัล-กุรอานและภาษาภาษามุสลิม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนอำเภอชะเอว จังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ผู้วิจัยใช้ผู้เรียนเป็นกลุ่มศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์สถานที่และนักเรียนในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย
2. ผู้วิจัยอธิบายบทบาทหน้าที่ของนักเรียนและบทบาทของผู้วิจัยในฐานะผู้สอน เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการวิจัยในครั้งนี้ และเพื่อให้ นักเรียนได้เตรียมความพร้อมของตนเองในการแสดงบทบาทผู้เรียนได้อย่างเต็มที่
3. ดำเนินการทดสอบครั้งที่ 1 ก่อนการจัดการเรียนรู้ (Pre-test) กับนักเรียนกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน โดยใช้แบบวัดคุณลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคม ในด้านความเสียสละ ความเมตตา กรุณา และความมีมนุษยสัมพันธ์ แล้วนำผลคะแนนการทดสอบที่ได้จากผู้เรียนกลุ่มทดลองแต่ละคนเก็บรวบรวมไว้ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลและเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม
4. ดำเนินการจัดการเรียนรู้กับผู้เรียนกลุ่มทดลอง โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ศาสนาประวัติ เรื่อง ชีวิตประวัติของท่านศาสดามุฮัมมัด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบบบูรณาการ ด้วยการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน สื่อประสม และนวัตกรรมคุณลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคมในด้านความเสียสละ ความเมตตา กรุณา และความมีมนุษยสัมพันธ์ จำนวน 9 แผน และดำเนินการจัดการเรียนรู้กับผู้เรียนกลุ่มควบคุม โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ศาสนาประวัติ เรื่อง ชีวิตประวัติของท่านศาสดามุฮัมมัด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยวิธีการสอนแบบปกติ จำนวน 9 แผน
5. เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้สำหรับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนด จำนวน 9 แผนแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนทำการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ (Post-test) กับผู้เรียนกลุ่มทดลองครั้งที่ 2 โดยใช้แบบวัดคุณลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคม ในด้านความเสียสละ ความเมตตา กรุณา และความมีมนุษยสัมพันธ์
6. ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ (Post-test) โดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระการเรียนรู้ศาสนาประวัติ เรื่อง ชีวิตประวัติของท่านศาสดามุฮัมมัด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

7. ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการทดสอบ แบบวัดคุณลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคม ในด้านความเสียสละ ความเมตตากรุณา และความมีมนุษยสัมพันธ์ ก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้สำหรับกลุ่มทดลองนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและเปรียบเทียบด้วยวิธีการทางสถิติ

8. ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการทดสอบแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ศาสนาประวัติ เรื่อง ชีวิตประวัติของท่านศาสดามุฮัมมัด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมาวิเคราะห์ข้อมูลและเปรียบเทียบด้วยวิธีการทางสถิติ

9. ผู้วิจัยให้ผู้เรียนนำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ศาสนาประวัติ เรื่อง ชีวิตประวัติของท่านศาสดามุฮัมมัด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กับผู้เรียนกลุ่มทดลองอีกครั้งเป็นครั้งที่ 2 โดยเว้นระยะห่างจากการทดสอบครั้งที่ 1 ประมาณ 6 สัปดาห์ เพื่อหาความคงทนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ศาสนาประวัติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

10. ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการทดสอบครั้งที่ 2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ศาสนาประวัติ เรื่อง ชีวิตประวัติของท่านศาสดามุฮัมมัด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของกลุ่มทดลองมาวิเคราะห์ข้อมูลและเปรียบเทียบกับผลที่ได้จากการทดสอบครั้งที่ 1 ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อหาความคงทน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการทางสถิติเพื่อคำนวณหาค่าต่างๆ ดังนี้

1. หาค่าดัชนีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบวัดคุณลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคม ในด้านความเสียสละ ความเมตตากรุณา และความมีมนุษยสัมพันธ์ และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระการเรียนรู้ศาสนาประวัติ เรื่อง ชีวิตประวัติของท่านศาสดามุฮัมมัด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นรายชื่อ ซึ่งดูจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในแบบวัดคุณลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคมและความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้กับแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (ยูทซ์ ไกยวรรณ, 2545: 159)

2. หาค่าความยากง่าย (Difficulty: p) ของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ศาสนาประวัติ เรื่อง ชีวิตประวัติของท่านศาสดามุฮัมมัด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นรายชื่อ (Gronlund and Linn, 1990: 250)

3. หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) คือค่า D ของแบบวัดคุณลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคม ในด้านความเสี่ยสละ ความเมตตากรุณา และความมีมนุษยสัมพันธ์ และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระการเรียนรู้ศาสนาประวัติ เรื่อง ชีวิตประวัติของท่านศาสดามุฮัมมัด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นรายชื่อ (Gronlund and Linn, 1990: 250)

4. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดคุณลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคม ในด้านความเสี่ยสละ ความเมตตากรุณา และความมีมนุษยสัมพันธ์ ทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ (Cronbach, 1974: 161) ค่าความเชื่อมั่นมีค่าเท่ากับ 0.921

5. หาค่าความเชื่อมั่นแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ศาสนาประวัติ เรื่อง ชีวิตประวัติของท่านศาสดามุฮัมมัด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทั้งฉบับ โดยใช้ - สูตรของ Kuder Richardson (20: KR-20) ค่าความเชื่อมั่นมีค่าเท่ากับ 0.762

6. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนแบบวัดคุณลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคม ในด้านความเสี่ยสละ ความเมตตากรุณา และความมีมนุษยสัมพันธ์ ก่อน-หลังการสอน โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ศาสนาประวัติ เรื่อง ชีวิตประวัติของท่านศาสดามุฮัมมัด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบบบูรณาการด้วยการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน สื่อประสม และนวัตกรรมคุณลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคม โดยการทดสอบค่าที (t-test) ชนิดกลุ่มที่ศึกษาไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Samples)

7. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ศาสนาประวัติ เรื่อง ชีวิตประวัติของท่านศาสดามุฮัมมัด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยการใช้การทดสอบค่าที (t-test) ชนิดกลุ่มที่ศึกษาเป็นอิสระต่อกัน (Independent Samples)

8. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ศาสนาประวัติ เรื่อง ชีวิตประวัติของท่านศาสดามุฮัมมัด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการเรียนสำหรับกลุ่มทดลองโดยการทดสอบครั้งที่ 1 และทดสอบครั้งที่ 2 ห่างกัน 6 สัปดาห์ เพื่อหาความคงทนโดยการใช้การทดสอบค่าที (t-test) ชนิดกลุ่มที่ศึกษาไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Samples)

9. วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ศาสนาประวัติ เรื่อง ชีวิตประวัติของท่านศาสดามุฮัมมัด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยวิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนจากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ศาสนาประวัติ

สรุปผลการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบบูรณาการด้วยการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน สื่อประสม และนวัตกรรมคุณลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ ศาสนาประวัติ เรื่อง ชีวิตประวัติของท่านศาสดามุฮัมมัด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สูงกว่านักเรียนที่ใช้การสอนแบบปกติหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบบูรณาการด้วยการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน สื่อประสม และนวัตกรรมคุณลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคม มีระดับคุณลักษณะศึกษาในด้านความเสียสละ ความเมตตา กรุณา และความมีมนุษยสัมพันธ์สูงขึ้นหลังการสอนแบบบูรณาการด้วยการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน สื่อประสม และนวัตกรรมคุณลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3. ผลการศึกษาความคงทนในการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ ศาสนาประวัติ เรื่อง ชีวิตประวัติของท่านศาสดามุฮัมมัด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบบบูรณาการด้วยการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน สื่อประสม และนวัตกรรมคุณลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคม ซึ่งในด้านความเสียสละ ความเมตตา กรุณา และความมีมนุษยสัมพันธ์ พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนทดสอบครั้งที่ 1 เท่ากับ 21.63 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนทดสอบครั้งที่ 2 ห่างกัน 6 สัปดาห์ เท่ากับ 21.53 ไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง ผลของการสอนแบบบูรณาการด้วยการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน สื่อประสม และนวัตกรรมคุณลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศาสนาประวัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานเพื่อทดสอบ ซึ่งจะอภิปรายผลจากการทดสอบตามลำดับสมมติฐานดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ศาสนาประวัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการเรียนแบบบูรณาการด้วยการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน สื่อประสมและนวัตกรรมคุณลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคมสูงกว่าหลังการเรียนด้วยการสอนแบบปกติ ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติพบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ศาสนาประวัติ เรื่อง ชีวิตประวัติของท่านศาสดามุฮัมมัด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบบูรณาการด้วยการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน สื่อประสม และนวัตกรรมคุณ

ลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคม สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เป็นไปตามสมมติฐาน

ทั้งนี้เพราะว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ผ่านการตรวจสอบพิจารณาเพื่อปรับปรุงแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และจุดประสงค์ของงานวิจัยเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยที่ผู้เรียนแต่ละคนไปสืบค้นข้อมูลที่ได้รับมอบหมายจากครูอย่างอิสระจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชน แล้วนำมาอภิปรายในชั้นเรียน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบร่วมมือกัน ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มโดยความสามารถของผู้เรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ คารณี ปานทอง (2551: 111) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความคงทนในการเรียนรู้และเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์เรื่องทศนิยมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้วิธีสอนแบบร่วมมือแบบกลุ่มช่วยรายบุคคล (TAI) กับวิธีสอนปกติ ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่องทศนิยมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้วิธีสอนแบบร่วมมือแบบกลุ่มช่วยรายบุคคล (TAI) สูงกว่านักเรียนที่ใช้วิธีสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำสื่อประสมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น แผนภาพ ใบงาน ใบความรู้ แถบประโยค บัตรคำ คลิปภาพยนตร์ แหล่งเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เป็นต้น ก็เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียน และมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน สามารถเข้าใจเนื้อหาบทเรียนได้อย่างรวดเร็ว เกิดการเรียนรู้ เกิดความเข้าใจในสิ่งที่เรียนอย่างลึกซึ้งและมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ กิดานันท์ มลิทอง (2540) ที่กล่าวไว้ว่าสื่อการเรียนการสอนสามารถทำให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนดังนี้ (1) เป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพเพราะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหาบทเรียนที่ยากได้ง่ายขึ้นในระยะเวลาอันสั้น และสามารถช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องนั้นได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว (2) สื่อจะช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจกับผู้เรียนทำให้เกิดความสนุกสนาน ไม่รู้สึกเบื่อหน่ายการเรียน (3) การใช้สื่อจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกันและเกิดประสบการณ์ร่วมกันในวิชาที่เรียนนั้น (4) ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น ทำให้เกิดมนุษยสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เรียนด้วยกันและกับผู้สอน (5) ช่วยสร้างเสริมลักษณะที่ดีในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์จากการใช้สื่อ (6) ช่วยแก้ปัญหาเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยจัดให้มีการใช้สื่อในการศึกษารายบุคคล

อีกประการหนึ่งที่สำคัญ คือ การออกแบบกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนแต่ละคน ไปศึกษาใบความรู้ที่ผู้สอนแจกให้ล่วงหน้าก่อน

การจัดการเรียนรู้และให้ผู้เรียนศึกษาเพิ่มเติมมาล่วงหน้าจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชน เช่น ปรากฏท้องถิ่น ห้องสมุดชุมชน อินเทอร์เน็ตประจำตำบล หรือสืบค้นทางอินเทอร์เน็ตของโรงเรียน นอกเวลาเรียน ที่บ้านหรือร้านบริการอินเทอร์เน็ตทั่วไป จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ในชั้นเรียน เน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือกันภายในกลุ่ม โดยที่ครูเป็นผู้แนะนำและเพิ่มเติมในสิ่งที่ขาดหายไป แล้วทุกคนร่วมกันสรุปบทเรียนเป็นผังความคิดรวบยอด (Mind Mapping) เป็นการผสมผสานระหว่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) ซึ่งเป็นที่นิยมและสนใจของนักการศึกษาในปัจจุบัน กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติทั่วไป จึงทำให้นักเรียนมีความรู้ที่ถือว่าตัวเองเป็นเจ้าของกระบวนการเรียนรู้ไม่ใช่ครู ครูเป็นเพียงแค่ผู้แนะนำในการเรียนเท่านั้น นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเอง เห็นคุณค่าของการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจและมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้มากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ Lage, Platt, and Treglia. (2000: 29-43) ซึ่งพบว่า ห้องเรียนกลับด้านเป็นกลยุทธ์การสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง เทคโนโลยีการเรียนสมัยใหม่มีความเป็นไปได้ที่จะทำให้เกิดเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นนอกห้องเรียน ก็อาจจะเกิดขึ้นในห้องเรียนได้ภายใต้การแนะนำของครู

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภาพร สุคนัด (2556: 176) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเรียนเจตคติต่อการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับทาง (Flipped Classroom) และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ ผลการศึกษาพบว่า (1) นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับทาง (Flipped Classroom) มีความรับผิดชอบต่อการเรียนเจตคติต่อการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2) นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติมีความรับผิดชอบต่อการเรียนเจตคติต่อการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ (3) นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับทาง (Flipped Classroom) มีความรับผิดชอบต่อการเรียน เจตคติต่อการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ มุฮำมัด หะยีฮัมเสาะ (2555: 78) ได้ศึกษาผลของการใช้นวัตกรรมคุณลักษณะศึกษาด้านการเรียนรู้ที่มีต่อพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้นวัตกรรมคุณลักษณะศึกษาด้านการเรียนรู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา เรื่อง วัฒนธรรม สูงกว่านักเรียนที่สอนแบบปกติหลังการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมมติฐานที่ 2 ระดับคุณลักษณะด้านทักษะทางสังคมในด้านความเสียสละ ความเมตตา กรุณา และความมีมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการสอนแบบบูรณาการด้วยการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน สื่อประสม และนวัตกรรมคุณลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคม สูงกว่าก่อนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้มีการสอดแทรกกิจกรรมต่าง ๆ ที่เน้นเกี่ยวกับคุณลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคมในด้านความเสียสละ ความเมตตา กรุณา และความมีมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้มีคุณลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคมครบทั้ง 3 ด้าน โดยเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติตามกิจกรรมนั้นอย่างเคร่งครัด จากการสังเกตของผู้วิจัย ในระยะแรกผู้เรียนยังไม่สามารถปฏิบัติตามกิจกรรมที่กำหนดได้เต็มที่ ขาดความมั่นใจในตนเอง ขาดความร่วมมือและช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม อายุที่จะแสดงบทบาทตามกิจกรรมที่กำหนด แต่ในระยะหลังมีการพัฒนาที่ดีขึ้น และปฏิบัติตามกิจกรรมได้อย่างดี โดยทุกกลุ่มร่วมมือกันทำงานมีการแสดงความคิดเห็น อภิปรายในกลุ่มย่อย ทำให้ผู้เรียนแต่ละคนเห็นคุณค่าของตัวเองและผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับ Dixon (2010: 1-13) ที่กล่าวว่า การสอนโดยใช้ห้องเรียนกลับด้าน จะทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ขั้นสูง อันจะนำไปสู่การเรียนรู้แบบ Active Learning ในขั้นแรกผู้เรียนจะให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอนไม่มากเท่าที่ควร เนื่องจากผู้เรียนยังไม่เข้าใจถึงหลักการเรียนแบบห้องเรียนกลับด้าน แต่หลังจากที่ผู้เรียนได้เข้าใจถึงบทบาทของตัวเองและได้รับการแนะนำจากครู ผู้เรียนเริ่มเกิดการปรับตัวและการเพียรพยายามทำในสิ่งต่าง ๆ ที่ตนสนใจทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถปรับพฤติกรรมของตัวเองได้ดีขึ้น ด้วยกิจกรรมที่ผู้วิจัยออกแบบไว้ให้นักเรียนได้ฝึกอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 9 ชั่วโมง ทำให้ผู้เรียนเริ่มเปลี่ยนพฤติกรรมของตัวเอง จากคนที่ไม่มีความเสียสละ ความเมตตา กรุณา และความมีมนุษยสัมพันธ์ ค่อย ๆ พัฒนาดีขึ้นตามลำดับจึงส่งผลทำให้คุณลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคมของผู้เรียนสูงขึ้น โดยเฉพาะในด้านความเสียสละ ความเมตตา กรุณา และความมีมนุษยสัมพันธ์

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมที่เน้นคุณลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคมที่สอดแทรกไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ และใช้วิธีการสอนแบบบูรณาการด้วยการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน สื่อประสม และนวัตกรรมคุณลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคม มีผลทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ เช่นความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความกล้าแสดงออก เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Jamaludin, and Osman. (2014: 124 -131) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การใช้ห้องเรียนกลับด้านเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมและส่งเสริมการเรียนรู้แบบ Active Learning ผลการศึกษายืนยันว่า การสอนโดยใช้รูปแบบห้องเรียนกลับด้านนั้น ส่งผลให้พฤติกรรม อารมณ์ องค์กรความรู้ และการ

ปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนนั้น เกิดการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น พฤติกรรมและอารมณ์ปรับในทางที่ดีขึ้น นักเรียนมีความกระตือรือร้น ตื่นตัวในการเรียนรู้ และตอบสนองกับสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน เมื่อใดที่ผู้เรียนเกิดความสนใจในห้องเรียน เกิดความสนุกในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เกิดการร่วมกิจกรรม ประทับใจและสนุก อันจะนำมาซึ่งปฏิสัมพันธ์ทางพฤติกรรมของนักเรียน เมื่อครูนำเข้าสู่กิจกรรมในห้องเรียน ผู้เรียนเองจะเกิดความตั้งใจในการฟังให้ความสนใจและมีพยายามในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในห้องเรียน

สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Herold, Lynch, Ramnath, and Ramanathan. (2012 : 1-6) ที่ได้ศึกษาการสอนวิศวกรรมซอฟต์แวร์โดยใช้ห้องเรียนกลับด้านโดยหลักสูตรนี้ไม่มีการบรรยายในชั้นเรียน แต่ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าล่วงหน้า การส่งเสริมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับทางโดยใช้เทคนิคการอภิปราย การทดสอบประจำสัปดาห์เพื่อเป็นการทดสอบว่านักเรียนได้ชมการบรรยายก่อนที่จะอภิปรายในชั้นเรียน ผลการวิจัยพบว่า เป้าหมายของห้องเรียนกลับทางคือ การเพิ่มปริมาณและคุณภาพของการอภิปรายในชั้นเรียน ซึ่งข้อมูลได้จากการสัมภาษณ์นักเรียนและสามารถประเมินความรู้สึกรักของนักเรียนที่มีต่อการอภิปรายในชั้นเรียนได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิษาภา บุรีกาญจน์ (2557: 253-267) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้แนวความคิดแบบห้องเรียนกลับด้านที่มีผลต่อความรับผิดชอบและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการศึกษาพบว่า 1) ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรับผิดชอบและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรับผิดชอบและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สอดคล้องกับ ชลิดา ชนวนานนท์ (2552 : 50 -51) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า หลังการทดลองนักเรียนที่ร่วมกิจกรรมกลุ่มมีคะแนนทักษะทางสังคมสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และหลังการทดลองนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีคะแนนทักษะทางสังคมสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิตววรรณ โดดดารา (2545: 94) ได้ศึกษาผลการใช้ภาพกระดานประกอบการเล่านิทานเพื่อส่งเสริมจริยธรรมด้านความเสียสละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า คะแนนจริยธรรมด้านความเสียสละภายหลังการทดลองระหว่างนักเรียนที่ฟังการเล่านิทานแบบใช้ภาพกระดานกับนักเรียนที่ฟังการเล่านิทานแบบปกติ ปรากฏว่า ผลคะแนนจริยธรรมด้านความเสียสละแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเจริญลักษณ์ สุขไข (2540 : 75) ได้ศึกษาผลของการสอนโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่อพฤติกรรมด้านความเมตตาครูณา

และความยุติธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์มีพฤติกรรมด้านความเมตตากรุณาและความยุติธรรมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีปกติ นักเรียนมีพฤติกรรมด้านความเมตตากรุณาและความยุติธรรมสูงขึ้นหลังจากได้รับการสอนโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ และนักเรียนมีพฤติกรรมด้านความเมตตากรุณาและความยุติธรรมสูงขึ้นหลังจากได้รับการสอนโดยวิธีปกติ

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วันวิสาข์ สกุลณี (2550: 81) ได้ศึกษาการทดลองสอนโดยใช้บทบาทสมมติเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความเมตตากรุณาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคุณธรรมจริยธรรมด้านความเมตตากรุณาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยวิธีการสอนโดยใช้บทบาทสมมติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคุณธรรมจริยธรรมด้านความเมตตากรุณาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยวิธีการสอนโดยใช้บทบาทสมมติสูงกว่าวิธีสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ ภณิตา เจริญสุข (2549: 60) ได้ศึกษาวิจัยการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนามนุษย์สัมพันธ์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาผ่านมั่งในด้านการเข้าใจและยอมรับตัวเอง ด้านการเข้าใจและยอมรับผู้อื่น ด้านการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล ด้านการแสดงความซาบซึ้งและขอบคุณ และด้านเคารพในสิทธิและความเป็นตัวของตัวเองของบุคคล ผลการศึกษาพบว่า หลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มนักเรียนมีคะแนนมนุษย์สัมพันธ์รวมทั้ง 5 ด้านสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมมติฐานที่ 3 ความคงทนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ศาสนาประวัติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการเรียนโดยใช้การสอนแบบบูรณาการด้วยการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน สื่อประสม และนวัตกรรมคุณลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคม คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนทดสอบครั้งที่ 1 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนทดสอบครั้งที่ 2 ห่างกัน 6 สัปดาห์ ไม่แตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐาน

ทั้งนี้ก็เป็นเพราะว่า แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการด้วยการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน สื่อประสม และนวัตกรรมคุณลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคม ที่ผู้วิจัยออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนแต่ละคนไปศึกษาเอกสาร ใบความรู้ที่ผู้สอนแจกให้ล่วงหน้า และไปศึกษาเนื้อหาเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต หนังสือตำราประวัติศาสตร์อิสลาม ประชาชนชุมชน เป็นต้น โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน แล้วให้ผู้เรียนนำมาอภิปรายในกลุ่มย่อยและสรุปผังความคิดรวบยอด (Mind Mapping) ลงในกระดาษเขียนแบบ จากนั้นให้ตัวแทนกลุ่มสลับกันออกมานำเสนอ การจัดการเรียนรู้ในลักษณะนี้ทำให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม และที่สำคัญที่สุดคือการทำให้ผู้สอนให้ผู้เรียนนำผังความคิดรวบยอดมาสรุปบทเรียนใน

แต่ละชั่วโมงของการจัดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของความรู้ที่นั้น ๆ เข้าด้วยกัน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย ซึ่งกิจกรรมที่ผู้วิจัยได้ออกแบบในกระบวนการจัดการเรียนรู้ เน้นให้ผู้เรียนรายบุคคลไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอย่างอิสระจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ครูเตรียมไว้ หรืออาจจะเป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชนของนักเรียนเอง แล้วมาสรุปเป็นองค์ความรู้ของตนเองเขียนลงในสมุด จากนั้นนำองค์ความรู้ที่ได้มาเชื่อมโยงกับกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน ชั้นแรกผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกลุ่มกัน กลุ่มละ 6 คน โดยคละนักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน แล้วมาอภิปรายกันในกลุ่ม สรุปองค์ความรู้ของแต่ละคนที่ศึกษามาเป็นองค์ความรู้รวมของกลุ่ม นำมาสรุปเป็นผังความคิดรวบยอด (Mind Mapping) ลงในกระดาษเขียนแบบ แล้วตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน ด้วยกิจกรรมเหล่านี้จึงส่งผลทำให้ผู้เรียนมีความคงทนในการเรียนรู้

เป็นไปตามทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายของออสซูเบล ที่เน้นความสำคัญของการเรียนรู้ที่มีความเข้าใจและความหมาย โดยเขาอธิบายว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนได้เชื่อมโยง (Subsumme) สิ่งที่จะต้องเรียนรู้ใหม่หรือข้อมูลใหม่ ซึ่งอาจจะเป็นความคิดรวบยอด (Concept) หรือความรู้ที่ได้รับใหม่ใน โครงสร้างสติปัญญาเกี่ยวกับความรู้เดิมที่อยู่ในสมองของผู้เรียนอยู่แล้ว และสอดคล้องกับทฤษฎีประมวลสารสนเทศ (Information Processing Theory) ของกลุ่มพุทธินิยม (Cognitivism) ที่กล่าวว่า ผู้เรียนเป็นผู้แสวงหาและประมวลสารสนเทศด้วยตนเองโดยการเลือก ให้ความสนใจ เปลี่ยนรูป และทำซ้ำข้อมูลสารสนเทศ เชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม และการจัดระเบียบความรู้เพื่อที่จะทำให้มีความหมาย

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Jamaludin, and Osman. (2014: 124 -131) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้ห้องเรียนกลับด้านเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมและส่งเสริมการเรียนรู้แบบ Active Learning ผลการศึกษาพบว่า การสอนแบบห้องเรียนกลับด้านนั้น เมื่อผู้สอนได้ตั้งคำถาม นักเรียนจะมีการปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนทำให้นักเรียนเกิดองค์ความรู้ เพื่อเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียนเอง เชื่อมโยงแนวความคิดกับสิ่งที่ตนได้เคยกระทำและได้เคยประสบ และผู้เรียนจะพยายามคิดเพื่อเสนอแนวคิดที่แตกต่างจากผู้อื่น และจะสรุปออกมาในรูปแบบที่ตนเองเข้าใจ

อีกประการหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนมีความคงทนในการเรียนรู้ คือ การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมที่ครูออกแบบให้นักเรียนแต่ละคนสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อค้นพบองค์ความรู้ด้วยตัวเอง เป็นกิจกรรมที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน และเป็นการเรียนรู้แบบ Active Learning ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและไม่รู้สึกลำบากเบื่อหน่ายในการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัย ของ Jamaludin, and Osman. (2014: 124-131) เช่นกัน ที่ระบุว่า สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านนี้ จะช่วยให้ผู้สอนได้

บรรลุผลสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน ทำให้การจัดการเรียนรู้มีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เกิดการเรียนรู้แบบ Active Learning และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นการเลือกวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม จะทำให้ผู้เรียนและผู้สอนสามารถเกิดแนวคิดที่กว้างไกลยิ่งขึ้น

สอดคล้องกับ วารุณี จินดาศรี (2550: 94) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสามารถในการคิดวิเคราะห์และความคงทนในการเรียนรู้วิชาชีววิทยาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้กับรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้มีความคงทนในการเรียนรู้กว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประนอม เข้มฉาย (2551: 61) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนสะกดคำภาษาไทยและความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้แผนผังกราฟิกกับการสอนตามปกติ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แผนผังกราฟิกมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 28.96 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 2 สัปดาห์ 28.91 ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แผนผังกราฟิกมีความคงทนในการเรียนรู้ และสุรชาติพย์ คณ โทพรมราช (2553: 75) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยใช้ผังกราฟิกประกอบที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า ความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยใช้ผังกราฟิกประกอบนักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความคงทนในการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาควรได้รับส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการใช้นวัตกรรมคุณลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคมในด้านความเสียสละ ความเมตตากรุณา และความมีมนุษยสัมพันธ์ในสาระการเรียนรู้ศาสนประวัติ และสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ไปพร้อม ๆ กัน

1.2 การจัดการเรียนการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการด้วยการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน สื่อประสม และนวัตกรรมคุณลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคมในด้านความเสียสละความเมตตากรุณาและความมีมนุษยสัมพันธ์ควรจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

1.3 ควรมีการติดตามผลในระยะยาวอย่างน้อย 6 เดือนกับผู้เรียนที่ได้รับการสอนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการด้วยการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน สื่อประสม และนวัตกรรมคุณลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคมในด้านความเสียสละ ความเมตตากรุณา และความมีมนุษยสัมพันธ์ว่าคุณลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคมลดลงหรือเพิ่มขึ้นเพียงใด

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการใช้นวัตกรรมคุณลักษณะศึกษาในด้านต่าง ๆ และในระดับช่วงชั้นอื่น ๆ เพื่อการพัฒนาคุณลักษณะศึกษาให้ผู้เรียนครอบคลุมในทุก ๆ ด้าน

2.2 ควรศึกษาความคงทนของคุณลักษณะศึกษากับผู้เรียนที่ได้รับการสอนแบบบูรณาการด้วยการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน สื่อประสม และนวัตกรรมคุณลักษณะศึกษาด้านทักษะทางสังคมในด้านความเสียสละ ความเมตตากรุณา และความมีมนุษยสัมพันธ์และผู้เรียนที่ได้รับการสอนด้วยคุณลักษณะศึกษาในด้านอื่น ๆ

Prince of Songkla University
Pattani Campus